

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΕΚΦΡΑΣΗΣ - ΕΚΘΕΣΗΣ Β΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

1.

Είναι απαραίτητη η αναφορά στους εξής νοηματικούς άξονες:

- ✓ Η Ευρώπη σήμερα γνωρίζει έξαρση του ρατσισμού με τη μορφή του εθνικισμού με αποτέλεσμα αιματηρές συγκρούσεις, άσκηση βίας σε βάρος αλλοεθνών.
- ✓ Η άποψη, που προβάλλεται από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, πολιτικούς και κοινωνικούς φορείς, ότι ο ρατσισμός γεννάται από την οικονομική κρίση και την ανεργία, δεν ευσταθεί.
- ✓ Τα αίτια του ρατσισμού πρέπει να αναζητηθούν στο αποικιοκρατικό παρελθόν της Ευρώπης.
- ✓ Ο σημερινός ρατσισμός καλλιεργεί την εικόνα του κατώτερου τριτοκοσμικού ανθρώπου που απειλεί τον ανεπτυγμένο κόσμο.
- ✓ Η αναζήτηση από την κοινωνία εξιλαστήριων θυμάτων υποδηλώνει την ύπαρξη στερεοτύπων .
- ✓ Αδυναμία αντιμετώπισης ρατσιστικών στερεοτύπων χωρίς την εξέταση του ιστορικού παρελθόντος.

2.

Τίτλος κειμένου: Ρατσισμός και Ευρώπη

Πλαγιότιτλος με σχόλιο: Ανεργία, η «αιτία» του ρατσισμού

3. Η παράγραφος πρέπει να έχει την **κλασική δομή**: θεματική περίοδο, σχόλια-λεπτομέρειες, περίοδο Κατακλείδα.

Ως προς την **αιτιολόγηση** καλό είναι να υπάρξει αναφορά :

- στην απουσία ανθρωπιστικής παιδείας
- στα Ψυχολογικά αίτια

- στα Μ.Μ.Ε

Ως προς τα **παραδείγματα**: (ενδεικτική) αναφορά:

- στην κατηγορία αλλοεθνών για κάθε παραβατική συμπεριφορά.
- στην άσκηση βίας και ευτελισμός αδύναμων ως προς το χαρακτήρα μαθητών σχολείου.

4.

Δομή τελευταίας παραγράφου:

«Ο ρατσισμός... πρώην αποικίες»: Σχόλια – Λεπτομέρειες

Τρόποι ανάπτυξης

Η πρώτη παράγραφος του κειμένου αναπτύσσεται με παραδείγματα (εθνικισμοί, κρούσματα ρατσιστικής βίας...), καθώς εξηγείται η φράση «Η Ευρώπη βρίσκεται και πάλι αντιμέτωπη με τα φαντάσματα του παρελθόντος», και αιτιολόγηση «αφού η εμπειρία ...».

5.

α) Συχνά, τόσο τα μέσα μαζικής επικοινωνίας όσο και οι διάφοροι κοινωνικοί και πολιτικοί φορείς αναφέρουν ότι η αναβίωση του ρατσισμού οφείλεται κυρίως στην οικονομική κρίση και πιο συγκεκριμένα στην ανεργία από την οποία πλήττονται τελευταία οι χώρες.

β) Ο συγγραφέας χρησιμοποιεί την ενεργητική σύνταξη για να εξάρει το υποκείμενο.

Ο συγγραφέας χρησιμοποιεί την παθητική σύνταξη, διότι θέλει να τονίσει την πράξη, το ρήμα το αποτέλεσμα της ενέργειας του υποκειμένου. Επίσης προσδίδεται επισημότητα στο λόγο.

6. Παράδειγμα **αναφορικής** λειτουργίας της γλώσσας «η ανεργία είναι μάλλον η αφορμή».

Παράδειγμα **ποιητικής** λειτουργίας της γλώσσας: «Το φρούριο Ευρώπη με τις ερμητικά κλεισμένες πύλες του για τους λιμοκτονούντες του πλανήτη μας».

7.

Ο **συλλογισμός** ολόκληρου του κειμένου είναι **επαγωγικός**, καθώς η πορεία σκέψης του συγγραφέα ξεκινά από τις ειδικές έννοιες (φαινόμενα ρατσισμού, αίτια φαινομένου) και καταλήγει γενικά στην έννοια του ρατσισμού στην εποχή μας.

8.

Ευνοούσαν: προωθούσαν

Ιμπεριαλισμού: επεκτατισμού

Συνείδηση: επίγνωση, συναίσθηση

Χειραγώγησης: ετεροκατεύθυνσης, ποδηγέτησης

Αποτελεσματικά: καρποφόρα, τελεσιουργά

Επέδρασε: επενήργησε

9. **Συγκρούσεις:** συν + κρούω / κρούσμα

γενεσιουργός: γένεση + έργο (εργάζομαι) / δημιουργία

πρόσφυγες: προς + φεύγω / διαφυγή

συνείδηση: συν + οίδα / ιστορία

αποστασιοποιείται: από + στάση + ποιώ / ποίημα

Ερώτημα Γ

Επικοινωνιακό πλαίσιο:

Πρόκειται για ομιλία – εισήγηση, οπότε είναι απαραίτητη η προσφώνηση (Αξιότιμο ακροατήριο, Αγαπητοί έφηβοι βουλευτές) και η αποφώνηση (Σας ευχαριστώ για το χρόνο σας). Η γλώσσα είναι αναφορική και το ύφος σοβαρό. Το θέμα δηλώνεται ευκρινώς στον πρόλογο και ακολουθεί η ανάλυση των δυο ζητούμενων.

Ειδικότερα, παρατίθενται σχεδιαγραμματικά τα εξής:

Αιτίες απόρριψης διαφορετικότητας

- ✚ Οικονομικά συμφέροντα (π.χ. οικονομική εκμετάλλευση τριτοκοσμικών χωρών). Εφόσον κάποιοι άνθρωποι χαρακτηρίζονται κατώτεροι από κάποιους άλλους, αυτό συνεπάγεται ότι δεν έχουν τα ίδια δικαιώματα, με αποτέλεσμα η εκμετάλλευσή τους να εμφανίζεται ως φυσική κατάσταση.
- ✚ Η πνευματική ένδεια των ανθρώπων και η έλλειψη ανθρωπιστικής παιδείας, γεγονός που οφείλεται στην κρίση των φορέων αγωγής (οικογένεια, σχολείο, ΜΜΕ).
  - Η ανευθυνότητα των λειτουργών των ΜΜΕ που έχοντας ως στόχο την αποκλειστικότητα και το κέρδος διαστρεβλώνουν το χαρακτήρα των ειδήσεων και παραπληροφορούν (εξιλαστήρια θύματα κάθε κλοπής και απρεπούς πράξης είναι οι μετανάστες και οι μειονότητες).
  - Οι πολιτικές σκοπιμότητες – επεκτατικές βλέψεις των κυβερνήσεων .
  - Η ξеноφοβία, τα στερεότυπα και οι προκαταλήψεις.
  - Η κρίση αξιών της κοινωνίας μας, στην οποία πρυτανεύουν πια αξίες όπως ο εύκολος πλουτισμός, το ατομικιστικό πνεύμα και η ικανοποίηση της καταναλωτικής μανίας.
  - Αντιλήψεις που διαμορφώνονται μέσα από την ανάμνηση ιστορικών γεγονότων (Ισλάμ – Δύση).
  - Ψυχολογικά αιτία : αίσθημα υπεροχής κάποιων συμπλεγματικών προσωπικοτήτων έναντι ασθενών ομάδων

Τρόποι άμβλυνσης – εξάλειψης φαινομένου

- ✚ Ανθρωπιστική παιδεία. Απαλλαγή από προκαταλήψεις και στερεότυπα. Σεβασμός στο διαφορετικό.
- ✚ Ενίσχυση κράτους πρόνοιας → οφείλει να παρεμβαίνει σε περιπτώσεις παραβίασης ανθρωπίνων δικαιωμάτων, προσπάθεια μείωσης προβλημάτων κοινωνικής παθογένειας όπως η ανεργία που εντείνει τον εθνικό ρατσισμό και άλλα.
- ✚ Πολυπολιτισμική εκπαίδευση (πολυπολιτισμικά σχολεία).
- ✚ Προβολή εκπομπών από τα Μ.Μ.Ε με αντιρατσιστικό περιεχόμενο.

Επιμέλεια: Μπαλτσαβιά Ρεγγίνα